
Manifest DGWW2030

Inhoudsopgave

Preambule	4
Manifest	7
Waarom DGWW2030?	7
Wat is DGWW2030?	7
Hoe werkt DGWW 2030?	8
Wat gaan we doen?	9
BIJLAGEN	11
Bijlage 1 – De Aanpak Duurzaam GWW (zie www.duurzaamgww.nl/de-aanpak)	12
Bijlage 2 – ‘Regieteam’	13
Bijlage 3 – Subdoelen en voorgestelde indicatoren	15
Bijlage 4 – Voorbeeld Inhoudsopgave Projectplan	16
Bijlage 5 – Contributie deelnemers	17
Bijlage 6 – Voordelen en inspanningen partijen	18

Preambule

1. De Green Deal Duurzaam GWW 1.0 is ondertekend in 2013. Het doel hiervan was de Aanpak Duurzaam GWW breed in sector te gebruiken door er gezamenlijk mee aan de slag te gaan.
2. Aan het eind van de GD DGWW 1.0 was er breed draagvlak voor een vervolg, gebaseerd op het gedeelde besef van de noodzaak tot:
 - a. het sneller laten groeien van het aantal GWW projecten waarbij duurzaamheid een expliciet gunningscriterium is (verbreding) bij opdrachtverlening;
 - b. een versnelde implementatie en borging van de Aanpak Duurzaam GWW in projecten en bedrijfsprocessen bij zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers;
 - c. het betrekken van gemeenten (als belangrijke publieke opdrachtgevers van GWW-projecten) bij de implementatie van de Aanpak Duurzaam GWW;
 - d. het vroegtijdig betrekken van de markt bij discussies over duurzaamheid vooraan in het aanbestedingsproces, inclusief de daarbij benodigde aanpassingen van aanbestedingskaders en -cultuur van de opdrachtgevers (verdieping);
 - e. samenwerking in de keten, zowel tussen partijen als in projecten van initiatieffase tot realisatie, en beheer & onderhoud.
3. Dit vervolg kreeg vorm in de Green Deal DGWW 2.0, die nadrukkelijk inzette op het concretiseren, meetbaar maken en opschalen van de bijdragen van de verschillende groepen actoren in de GWW-sector.
4. De ambitie van de Green Deal DGWW 2.0 luidde: 'Duurzaamheid is in 2020 een integraal onderdeel van alle spoor-, grond-, water- en wegenbouwprojecten' (duurzaamheid is 'business as usual').
5. De veranderopgave die hiervoor nodig was, werd langs vier transitielijnen uitgewerkt:
 1. Van kosten naar waarde;
 2. Van reactief naar proactief;
 3. Van uniek naar uniform;
 4. Van alleen naar samen.
6. De GD DGWW 2.0 bepaalde niet alleen de gezamenlijke inzet per transitielijn, maar tevens voor elke aangesloten partij per transitielijn wat van hem verwacht werd.
7. Nakoming van de afspraken in de Green Deal was niet in rechte afdwingbaar.
8. Bij de start in 2017 waren 84 partijen aangesloten bij de GD DGWW 2.0. Bij het einde waren dat er meer dan 100, ongeveer gelijkelijk verdeeld over opdrachtgevers en ondernemers. Van opdrachtgeverszijde waren dat de grote Rijksopdrachtgevers, alle provincies, alle waterschappen en een tiental gemeenten. Van ondernemerszijde kwam de grootste groep uit de aannemerij, gevolgd door adviesbureaus, brancheorganisaties en kennisinstellingen.
9. Tegen het einde van de GD DGWW 2.0 zijn een kwantitatieve en een kwalitatieve evaluatie uitgevoerd met op hoofdlijnen de volgende uitkomsten:
10. Kwantitatieve evaluatie:
 - a. Op het gebied van CO₂-reductie, materiaalgebruik en milieu-impact op sectorniveau zijn geen significante verbeteringen aangetoond;
 - b. De MKI-waarde van mobiele werktuigen is met 2-3% per jaar gedaald;
 - c. Het aantal openbaar aangekondigde aanbestedingen waarin duurzaamheid een rol speelt, is gestegen van 28% naar 35%, waarbij het onderscheidend vermogen op duurzaamheid groeit;
 - d. Op projectniveau zijn er voorbeelden waarbij de Aanpak DGWW geleid heeft tot substantiële resultaten op het gebied van CO₂-reductie, materiaalgebruik en milieu-impact. Dat laat zien dat er veel verbeterpotentieel in de sector aanwezig is.
11. Kwalitatieve evaluatie:
 - a. Alle partijen die geïnterviewd zijn, melden dat er resultaten zijn bereikt;
 - b. Partijen zijn onderling meer verbonden en weten elkaar beter te versterken;
 - c. De interviews laten echter ook zien dat we nog niet zijn waar we willen zijn: Duurzaamheid bij GWW-projecten is nog geen business as usual.

12. Aanbevelingen zoals genoemd in de kwalitatieve en de kwantitatieve analyse
 - a. Voortzetten van de beweging Duurzaam GWW, omdat de Aanpak Duurzaam GWW inmiddels een begrip is geworden en belang gehecht wordt aan de samenwerking en kennisdeling (netwerkfunctie);
 - b. Voor het bereiken van de 'business as usual' in de decentrale infra markt moeten meer gemeenten actief gebruik gaan maken van de Aanpak DGWW;
 - c. Uit de kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie blijkt dat aan een zinvol en succesvol vervolg op de DG DGWW grofweg de volgende voorwaarden gekoppeld moeten worden:
 - i. Duurzaamheidsdoelstellingen moeten concreter worden, zodat ze in heldere projectdoelstellingen vertaald kunnen worden. Voorts moeten ze aansluiten bij landelijk duurzaamheidsbeleid en -initiatieven, in het bijzonder bij de Rijksprogramma's Klimaatneutrale en Circulaire Infrastructuur en Schone en Emissieloze Bouwplaats;
 - ii. Deelname moet minder vrijblijvend zijn en er moeten concrete programmadoelen worden nagestreefd;
 - iii. Voor meer impact door een integrale aanpak zou de Aanpak Duurzaam GWW vaker en eerder – al in de vroege planfase – ingezet moeten worden;
 - iv. Parelprojecten blijven gebruiken ter inspiratie;
 - v. Trend voortzetten om steeds meer en met voldoende gewicht duurzaamheid mee te laten wegen bij aanbestedingen;
 - vi. Opzetten van een uniform monitoringsplatform, zodat de resultaten op het gebied van CO₂-reductie, materiaalgebruik en milieu-impact concreter in beeld gebracht kunnen worden.

13. In het licht van bovenstaande heeft de Stuurgroep DGWW eind 2020 besloten in te zetten op een vervolg van de uitvoering door een transitieplan vast te stellen. Daarbij wordt de mogelijkheid onderzocht wordt van voortzetting van de beweging Duurzaam GWW (DGWW 2030) en de vorm waarin dat zou kunnen gebeuren. De volgende uitgangspunten zijn daarbij meegegeven:
 - a. Doel
 DGWW 2030 helpt de grote verduurzamingsopgaven in de sector te realiseren. Veel beleid (Europees, nationaal, regionaal en lokaal) is gericht op concrete resultaten die in 2030 bereikt moeten zijn. Met de voortzetting van Duurzaam GWW willen we daar geen eigen doelstellingen 'overheen' leggen. We sluiten hier volledig bij aan. Vandaar de naam DGWW 2030.
 Om direct vaart te kunnen maken, gaat de voortzetting van Duurzaam GWW in eerste instantie over een periode van 3 jaar. We hergebruiken daarvoor de doelstelling die de GD DGWW 2.0 voor 2020 had gesteld: **'In 2024 is duurzaamheid een integraal onderdeel van alle spoor- en GWW projecten'**.
 Na deze periode kijken we verder of en hoe we op dat moment maximaal kunnen bijdragen aan het realiseren van de beleidsdoelen voor 2030.
 - b. Positionering
 DGWW 2030 biedt de procesaanpak en het instrumentarium om partijen in de sector te helpen om concreet invulling aan de maatschappelijke behoeften en druk om stappen te maken op het vlak van duurzaamheid en in lijn daarmee invulling te geven aan de complexiteit van (verplichtingen voortvloeiend uit) landelijke en regionale afspraken en akkoorden over duurzaamheid, zoals Klimaatakkoord, Schone Lucht Akkoord, Stikstofdossier, Klimaatadaptatie, Strategie naar een Klimaatneutrale en Circulaire Rijksinfrastructuur (KCI), Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB).
 - c. Partijen
 DGWW 2030 richt zich onverminderd op de keten van opdrachtgevers, aannemers/leveranciers en adviesbureaus, omdat met DGWW:
 - i. Overheidsopdrachtgevers hun bijdrage aan de landelijke, regionale en lokale afspraken (ook intern) kunnen organiseren en vervolgens kunnen realiseren;
 - ii. Adviesbureaus een bredere behoefte in de inzet van de aanpak en meer eenduidigheid daarbij ervaren, waardoor meer en gericht investeren in kennisproducten loont, zodat de duurzame impact op de projecten vergroot wordt. De kansen op het gebied van duurzaamheid kunnen beter geïdentificeerd worden, zodat vaker en eerder de kennis en kunde van de adviesbureaus ingezet kan worden;
 - iii. Aannemers/leveranciers meer eenduidigheid ervaren in de aanpak, waardoor investeren loont. Zij kunnen daardoor gericht innoveren in duurzaamheidsbevorderende maatregelen en zo ook zij hun bijdrage leveren aan de landelijke en regionale afspraken.

- d. Impact
We willen zoveel mogelijk partijen in de sector aanhaken. Door te sturen op een grote aanwas vanuit de groep gemeentes, en de ondernemers die zij in hun kielzog meenemen, sturen we op 200 deelnemers in 2024.
- e. Werkwijze
Om de doelstelling (outcome) te bereiken wordt DGWW 2030 programmatisch opgezet. Dat betekent dat er jaarlijks concrete en haalbare activiteiten uitgevoerd worden die leiden tot SMART output.
- f. Governance
De governance wordt eenvoudig door de programmatische werkwijze.

Manifest

Waarom DGWW2030?

1. **Duurzaamheid als 'Business as usual'**
 - 1.1. Om de grote, duurzame transitie in de infra te realiseren moet duurzaamheid een integraal onderdeel uitmaken van alle spoor-, grond-, water- en wegenbouwprojecten.
 - 1.2. Een breed gedragen, gestandaardiseerde en breed toegepaste aanpak helpt alle partijen individueel en gezamenlijk in de sector om dit te realiseren en schept de voorwaarden om hier effectief en verantwoord in te investeren.
2. **Opbrengst Green Deals gebruiken en verder brengen**
 - 2.1. Twee Green Deals Duurzaam GWW en zeven jaar ervaring hebben geleid tot een breed gedragen, gestandaardiseerde aanpak: de Aanpak Duurzaam GWW. Dit is een procesaanpak waarbij duurzaamheid, het liefst zo vroeg mogelijk vanaf beleid, geïntegreerd wordt in het proces van initiëren, analyseren, afwegen, ontwerpen en specificeren (zie **Bijlage 1**). De Green Deals hebben nog niet geleid tot een brede toepassing in de praktijk.
 - 2.2. Met DGWW2030 willen we de toepassing van de Aanpak Duurzaam GWW bevorderen, zowel kwantitatief (hij moet vaker toegepast worden, zodat er eenheid en herkenbaarheid ontstaat) als kwalitatief (hij moet integraler toegepast worden, dus vanaf beleid en vervolgens in de projecten van de vroege planfase tot aan de uitvoering).
3. **Aansluiting bij Rijks-, regionale en lokale aanpak**
 - 3.1. Duurzaamheidsbeleid ontwikkelt zich snel. Er is wet- en regelgeving, er zijn programma's, richtlijnen en convenanten. Op nationaal, regionaal en lokaal niveau. DGWW2030 wil de partijen in de sector helpen om zo effectief mogelijk alle regels en afspraken te concretiseren en er in de projecten aan te voldoen. Ook dit is noodzakelijk om een breed gedragen, gestandaardiseerde en breed toegepaste aanpak te realiseren.
 - 3.2. DGWW2030 maakt zelf geen (aanvullend) duurzaamheidsbeleid. Het helpt partijen beleid en projectuitwerking beter aan elkaar te koppelen en de beleidsuitvoering succesvol te maken.

Wat is DGWW2030?

4. **Wat is DGWW2030?**
 - 4.1. DGWW2030 is een samenwerking tussen overheden, marktpartijen en kennisinstellingen die achter de landelijke, regionale en lokale duurzaamheidsdoelen voor GWW staan en deze in de praktijk door toepassing van de Aanpak DGWW realiseren.
 - 4.2. Dit manifest, en daarmee DGWW2030, heeft een eerste uitvoeringsperiode van 1-7-2021 tot en met 30-6-2024.
 - 4.3. **Hoofddoel:** Uiterlijk medio 2024 moet duurzaamheid een integraal onderdeel uitmaken van alle spoor-, grond-, water- en wegenbouwprojecten.
 - 4.4. **Subdoelen**

Om het hoofddoel te realiseren is een aantal meer concrete subdoelen geformuleerd. Deze subdoelen kunnen gedurende de looptijd van DGWW2030 worden aangepast als dat helpt het hoofddoel beter of sneller te realiseren. Bij de start van DGWW2030 zijn de subdoelen de volgende (*vergelijk overweging 12 uit de preambule*):

 1. **Verbreden gebruik Aanpak DGWW**

De Aanpak DGWW wordt vaker en door meer partijen in de sector toegepast.
 2. **Integraler gebruik Aanpak DGWW**

De Aanpak DGWW wordt vaker integraal, dus vanaf beleid en vervolgens in de projecten van de vroege planfase tot aan de realisatiefase, toegepast.
 3. **Effectief faciliteren van relevante beleidsontwikkelingen zoals KCI en SEB**

DGWW faciliteert de uitwisseling van kennis en informatie over relevante beleidsontwikkelingen op het gebied van duurzame infra en daaruit voortkomende ambities en maatregelen en de uitwerking daarvan in de praktijk, dus hoe deze ontwikkelingen naar concrete projecten vertaald worden.
 4. **Versterking van de Netwerkfunctie**

Meer partijen treffen elkaar vaker bij netwerkactiviteiten van Duurzaam GWW en hebben daar meer baat bij.

5. Uniforme monitoring van de resultaten

Er is één uniform monitoringsinstrument in de infrasector dominant, dat de prestaties van de sector op duurzaamheidsgebied eenduidig meet.

Hoe werkt DGWW 2030?

5. De drievoudige werking van DGWW2030

DGWW2030 bereikt haar doelen op de volgende drie manieren, die hierna onder 'Wat gaan we doen' verder worden uitgewerkt:

5.1. Door het algemeen beschikbaar stellen van De Aanpak Duurzaam GWW

DGWW2030 zorgt ervoor dat de opbrengst van zeven jaar Green Deals voor de gehele Nederlandse infrasector kosteloos beschikbaar is en blijft.

5.2. Via het Programma DGWW2030

DGWW2030 zet op basis van de (sub)doelen een programma op met een looptijd van drie jaar. Elk jaar opnieuw wordt een jaarplan vastgesteld met concrete projecten die de doelen dichterbij moeten brengen.

5.3. Via de Aangesloten Partijen

Partijen die zijn aangesloten bij DGWW2030 committeren zich eraan de Aanpak Duurzaam GWW toe te passen. Zij delen hun ervaringen en bepalen jaarlijks de inhoud van het jaarplan. Ook helpen zij partijen die de Aanpak Duurzaam GWW nog niet toepassen om er een start mee te maken.

6. Besturing

DGWW2030 wordt bestuurd door één orgaan, het Regieteam. Dit team zorgt zowel voor de dagelijkse besturing als voor de strategische aansturing. Aangezien alle activiteiten van de DGWW2030 organisatie als project worden ingericht, volstaat een eenvoudige, projectmatige aansturing. De dagelijkse besturing blijft daarmee zeer beperkt.

In **Bijlage 2** zijn de taken en de samenstelling van het Regieteam nader uitgewerkt.

7. Rol CROW

7.1. CROW is door de Stuurgroep van de GD DGWW 2.0 aangewezen als partij die de taken van de DGWW2030 organisatie uitvoert.

7.2. CROW draagt er zorg voor dat jaarlijks een uitvoeringsprogramma wordt opgesteld en dat projectvoorstellen daartoe worden uitgewerkt.

7.3. CROW is zelf géén deelnemende partij aan DGWW2030 en heeft geen besluitvormende rol over de inhoud van het uitvoeringsprogramma. Als een uitvoeringsprogramma is vastgesteld, is CROW vrij hieraan invulling te geven binnen de randvoorwaarden die hieraan meegegeven zijn.

7.4. CROW wordt voor al haar werkzaamheden op projectbasis betaald conform de goedgekeurde projectbegroting.

7.5. Alle activiteiten van de DGWW organisatie worden als project ingericht. Dat betekent dat ook de werkzaamheden van CROW aan het programma jaarlijks als een project worden ingericht. Daarmee is te allen tijde duidelijk welke inspanning van CROW verwacht wordt.

8. Financiën

8.1. Van deelnemers wordt jaarlijks een financiële bijdrage gevraagd, zie **Bijlage 5**.

8.2. Aanvullende projectfinanciering is mogelijk voor elk project dat onder de programmalijnen wordt uitgevoerd. Van de deelnemers wordt een actieve houding verwacht bij het aanboren van aanvullende financiering/samenwerking om daarmee de projecten onder de programmalijnen zo effectief mogelijk tot uitvoering te brengen.

9. Monitoring

9.1. Door DGWW2030 worden mensen en middelen ingezet om de doelen van het programma te verwezenlijken en om uiteindelijk een bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsdoelen van de GWW-sector in brede zin. Om de geleverde inzet te verantwoorden en hierover naar de deelnemers toe te kunnen communiceren wordt monitoring ingericht.

9.2. De monitoring betreft:

- a. De doelen van DGWW2030 zoals benoemd in lid 4 en in bijlage 3;
- b. De implementatie door de (mede-)overheden van de relevante landelijke beleidsontwikkelingen op het gebied van duurzame infra (m.n. KCI en SEB). De uitgangspunten hiervoor zijn vastgelegd in SEB en de Uitvoeringsagenda Duurzame Infra.

9.3. Voor punt 9.2.a wordt een dashboard ontwikkeld, waarbij zoveel als mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande data- en monitoringsinitiatieven. Waar nodig wordt aanvullende data

gegenereerd. De ontwikkeling van het dashboard zal als project uitgevoerd worden als onderdeel van het eerste jaarplan.

- 9.4. Voor 9.2.b wordt aangesloten bij de werkwijze die wordt ontwikkeld onder leiding van KCI en SEB. De bijdrage van DGWW2030 bestaat uit uitdragen van deze werkwijze en ondersteuning van de (mede)overheden van SEB en de Uitvoeringsagenda Duurzame Infra.

Wat gaan we doen?

10. Algemeen beschikbaar stellen van De Aanpak Duurzaam GWW

- 10.1. DGWW2030 zorgt ervoor dat de opbrengst van zeven jaar Green Deals voor de gehele Nederlandse infrasector beschikbaar is en blijft.
- 10.2. Dat betekent dat de Aanpak Duurzaam GWW, inclusief de instrumenten, tools, handreikingen en documenten aan eenieder kosteloos ter beschikking gesteld wordt. Iedere partij die de Aanpak Duurzaam GWW wil toepassen, krijgt daartoe de gelegenheid. Iedere partij die ermee te maken krijgt, kan er kennis van nemen.
- 10.3. In opdracht van DGWW2030 zorgt kennisinstelling CROW voor de ontsluiting van al deze informatie. Daarenboven wordt een eenvoudige helpdesk ingericht die (eenvoudige) vragen over de Aanpak kan beantwoorden.
- 10.4. Het is CROW toegestaan om registratie als voorwaarde te verbinden aan het ter beschikking stellen van informatie, zodat gebruikers en geïnteresseerden op de hoogte gehouden kunnen worden van nieuws, acties en evenementen.

11. Het Programma DGWW2030

- 11.1. DGWW2030 zet een programma op met een looptijd van drie jaar. De in 4.4 genoemde subdoelen gelden daarbij als themalijnen en vormen gezamenlijk de Outcome – het effect waar we met het programma maximaal aan willen bijdragen. In **Bijlage 3** zijn de themalijnen opgesomd, inclusief voorstellen voor te hanteren indicatoren.
- 11.2. Jaarlijks wordt een activiteitenprogramma opgesteld. Dit programma is opgebouwd uit een aantal concrete projecten met een concrete Output, waarmee invulling gegeven wordt aan de subdoelen, die in gezamenlijkheid en binnen de financiële kaders de grootst mogelijke positieve impact hebben op de doelen.
- 11.3. Om de organisatie overzichtelijk en de governance beperkt te houden, wordt ervoor gekozen alle activiteiten van de DGWW2030-organisatie als project in te richten en uit te voeren. Dat geldt dus ook voor zaken als het algemeen beschikbaar stellen van de Aanpak Duurzaam GWW, kennisdeling (inclusief bijeenkomsten), communicatie en dergelijke. Er zijn dus geen collectieve activiteiten die niet in een project zijn ondergebracht.
- 11.4. Voor elk project geldt, dat deze van een duidelijke scope, resultaatbeschrijving, budget en planning wordt voorzien. Elk project levert dus concrete en meetbare Output.
- 11.5. Als **Bijlage 4** is een voorstel voor het eerste Jaarplan opgenomen. Het Regieteam kan daar op basis van beschikbare financiële middelen en eventuele gewijzigde inzichten voor het eerste Jaarplan andere keuzes in maken.

12. Aangesloten Partijen

- 12.1. Partijen uit de volgende groepen kunnen deelnemen aan DGWW2030:

- a. Overheidsopdrachtgevers;
- b. Marktpartijen;
- c. Brancheorganisaties;
- d. Kennisinstellingen.

12.2. Voordelen

Aangesloten partijen ontvangen in grote lijnen de volgende voordelen:

- a. Toegang tot het Netwerk DGWW en daarmee relevante contacten met een brede groep opdrachtgevers, marktpartijen en kennisinstellingen;
- b. Toegang tot alle activiteiten die door DGWW georganiseerd worden;
- c. Meebeslissen over de volgende stappen/projecten van DGWW2030 door invloed op de invulling van de jaarplannen;
- d. Invloed op leveranciers van tools en instrumenten doordat DGWW2030 door haar samenstelling een unieke, georganiseerde gebruikersgroep vormt;
- e. Toegang tot het uniforme monitoringsinstrument dat door DGWW2030 ontwikkeld wordt;
- f. Hulp bij de implementatie van de Aanpak DGWW in de eigen organisatie en bij andere vraagstukken via het Loket DGWW.

12.3. Niet vrijblijvend

Deelname aan DGWW2030 is niet vrijblijvend. Van deelnemers worden ook inspanningen gevraagd. In grote lijnen komen die op het volgende neer:

- a. Commitment voor het toepassen van de Aanpak Duurzaam GWW. Dit geldt zowel voor opdrachtgevers (die de aanpak moeten toepassen) als voor marktpartijen (die hun opdrachtgevers op het juiste spoor moeten zetten);
- b. Inspireren en activeren van partijen in de sector die de Aanpak Duurzaam GWW nog niet toepassen, hen helpen bij hun eerste stappen en hen wijzen op de mogelijkheid deel te nemen aan dit manifest;
- c. Bestuurlijk commitment om de carbon footprint van de eigen organisatie structureel in kaart te brengen, bijvoorbeeld door te certificeren op de CO₂-prestatieladder trede 3 of hoger;
- d. Betalen van de jaarlijkse contributie (zie **Bijlage 5**).

12.4. In **Bijlage 6** is een uitgebreidere lijst met voordelen en inspanningen te vinden, deels toegespitst op elk van de groepen deelnemers. Indien wenselijk of noodzakelijk kan het Regieteam wijzigingen in deze lijst vaststellen.

12.5. Partijen die structureel niet (langer) de gewenste inspanningen leveren of willen leveren of die verwachten dat naar de toekomst toe niet langer te kunnen doen, zetten hun deelname aan DGWW stop door een bericht aan het Loket Duurzaam GWW. Vanaf dat moment is geen contributie meer verschuldigd. Reeds betaalde contributie wordt niet gerestitueerd.

BIJLAGEN

Bijlage 1 – De Aanpak Duurzaam GWW (zie www.duurzaamgww.nl/de-aanpak)

Aanpak Duurzaam GWW

De Aanpak Duurzaam GWW is een procesaanpak waarbij duurzaamheid, het liefst zo vroeg mogelijk, geïntegreerd wordt in het proces van analyseren, afwegen, ontwerpen en specificeren. Dat leidt tot duurzaamheidswinst en een zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde (balans in people, planet, profit).

In dit overzicht is de Aanpak Duurzaam GWW in vogelvucht weergegeven. Per stap wordt kort beschreven welke activiteiten en resultaten gewenst zijn en welke instrumenten kunnen worden ingezet om uiteindelijk duurzaamheidsdoelen in GWW projecten te realiseren. Zie voor meer informatie: www.aanpakduurzaamgww.nl

In de Aanpak Duurzaam GWW zijn de onderstaande 6 stappen per fase, vanaf de allereerste verkenning tot aan sloop, per fase specifiek uitgewerkt. In het onderstaande schema zijn de 6 stappen die in elke fase moeten worden doorlopen toegespitst op de planuitwerkingfase, met een doorkijk naar de contractvoorbereiding.

	Activiteiten	Instrument	Resultaat en producten
1 Analyse vraag en ambitie	Het projectteam zorgt voor betrekken stakeholders, adviseur duurzaamheid en terugkoppeling naar bestuur. De omgevingswijzer helpt om thema's inzichtelijk te maken en gebiedsgerichte meekoppelkansen voor het project te vinden. Deze kansen zijn weer input voor de ambitiebepaling (het Ambitiweb). Inventariseer de vraag, ambities en belangen Vraag de opdrachtgever en alle stakeholders naar hun belang, wensen en ambities. Bepaal de duurzaamheidsambities Vertaal de verschillende duurzaamheidsambities (o.a. die van de eigen organisatie) naar een integrale ambitie voor het project.		Met stap 1 is er een beeld van het gewenste integrale resultaat. De belangrijkste duurzaamheidsthema's zijn bekend. Stakeholdersoverzicht Overzicht van de partners en stakeholders rondom het project. Per stakeholder zijn belangen en duurzaamheidsambities uitgewerkt. Integrale duurzaamheidsambities Van de verschillende duurzaamheidsambities is bekend hoe die zich verhouden tot het project. De wensen vanuit de projectomgeving zijn vertaald naar integrale duurzaamheidsambities voor het project.
2 Onderzoek kansen	Het projectteam brengt de 'grootste belasters' en kansen in beeld. Expertise van verschillende afdelingen wordt ingezet. De ideeën uit de sector om de duurzaamheidsprestaties te verhogen worden ook in beeld gebracht. Impact van thema's bepalen Bepaal voor de relevante thema's de impact en grootste belastende factoren. Kansen overzicht maken Breng project specifieke kansen in beeld waarmee de duurzaamheidswinst toeneemt.		Met stap 2 is per thema de impact bekend. Er is een eerste beeld van kansen die negatieve impact verkleinen en positieve impact vergroten. Impactanalyse Per thema is concreet en waar mogelijk kwantitatief de positieve dan wel negatieve impact beschreven. Voor verschillende thema's kan of moet de impact tevens in beeld worden gebracht middels effectonderzoeken (zoals milieueffectrapportages, MKBA). Kansenoverzicht Op basis van expert meetings en of marktconsultaties zijn kansen om de duurzaamheid prestatie van het project te verbeteren in beeld gebracht.
3 Vastleggen ambitie	Het projectteam legt de ambities vast en vertaalt deze naar heldere projectdoelen en criteria. Dit kan met behulp van het ambitieweb. De bijdrage van dit specifieke project aan het totaal van de organisatie doelen wordt ook in beeld gebracht. Project specifieke ambitie bepalen en vaststellen Bepaal als opdrachtgever het ambitieniveau met concrete doelstellingen per thema. Leg dit vast in de project scope. De doelen zijn zoveel mogelijk voorzien van meetbare indicatoren die zijn te gebruiken voor eisen, EMVI of gunningscriteria.		Met stap 3 ligt de projectambitie vast en zijn er oplossingsrichtingen in beeld. De ambities zijn aan de scope toegevoegd. Het gevulde ambitieweb is hiermee onderdeel van het afwegingskader voor het project en vormt de basis voor het specificeren of het verder ontwerpen. Ambitiweb als afwegingskader De opdrachtgever heeft samen met de belangrijkste stakeholders de definitieve ambities bepaald en vastgesteld in een ingevuld ambitieweb. Omdat een hoge ambitie op bepaalde thema's kan leiden tot hogere investeringskosten, zijn eventueel extra middelen beschikbaar gesteld.
4 Vertaalslag naar ontwerp en specificaties	Het projectteam inventariseert maatregelen om aan de ambities invulling te geven. Dit kunnen ontwerpvarianten zijn, oplossingsrichtingen, verder uitgewerkte eisen of criteria (aan een opdrachtnemer), maatregelen zijn ook afhankelijk van de aard van het project, contractvorm. Betrek hiervoor de juiste expertise. Inventariseer duurzaamheidsmaatregelen Inventariseer de maatregelen die nodig zijn om de duurzaamheidsambitie te realiseren. Een goed middel is een brainstormsessie met experts op basis van het Ambitiweb.		Met stap 4 is de vertaalslag naar eisen en ontwerp gemaakt. Voor het realiseren van de projectdoelen zijn ontwerpvarianten uitgewerkt. Prestaties van maatregelen zijn aantoonbaar gemaakt. Ontwerpvarianten De projectdoelen zijn uitgewerkt tot het niveau van ontwerpvarianten of maatregelen. Deze zijn op te nemen in specificaties, functionele oplossingsrichtingen of de vraagspecificatie. Maatregelen overzicht Er is een overzicht van maatregelen waarmee de projectdoelen gerealiseerd kunnen worden. Per maatregel is bekend in welke mate de maatregel bijdraagt aan het realiseren van het projectdoel.
5 Afwegen en toetsen	Het projectteam zorgt voor een zorgvuldige selectie. Welke maatregelen zijn technisch, financieel haalbaar, maar vooral welke maatregelen dragen bij aan realiseren doelstellingen of terugdringen van de impact (aanpak van grootste belasters). Hiermee ontstaat het project ontwerp. Afwegen van maatregelen Weeg maatregelen of varianten onderling af op basis van de bijdrage aan het behalen van de projectambitie, doelstellingen en (financiële en technische) haalbaarheid. Check de maatregelen op integraliteit. Ga na of het totaal aan geselecteerde maatregelen leidt tot het realiseren van de gevraagde ambities. Voorkom dat de selectie van maatregelen tegenstrijdige of negatieve resultaten opleveren.		Met stap 5 is er een definitieve selectie van maatregelen die passen bij de integrale projectdoelen. Door een onderbouwde keuze is aantoonbaar gemaakt dat met de maatregelen het project integraal duurzaam is en voldoet aan de gestelde ambities. De opdrachtgever stelt de definitieve selectie vast. Geselecteerde maatregelen Verschillende maatregelen zijn onderling afgewogen en een keuze is gemaakt voor de oplossingen/ maatregelen die de hoogste waarde leveren. Project ontwerp Maatregelen zijn op basis van criteria geselecteerd en zijn op te nemen in het ontwerp dan wel in de vraagspecificatie.
6 Verantwoording	Het projectteam draagt zorgt voor een goede overdracht. De geselecteerde maatregelen worden vastgelegd in ontwerp, uitgangspunten of randvoorwaarden, specificaties, gunningscriteria e.d. De aard van de maatregelen maar ook keuze rondom contractvormen bepaalt de wijze van overdracht. Vastleggen, overdragen en monitoren van duurzaamheid De opdrachtnemer kan via EMVI uitgedaagd worden tot hogere duurzaamheidsprestaties, zoals de toepassing van duurzamere materialen via DuboCalc en CO2-reductie via de CO2 prestatieladder. Regelmatig moet worden getoetst of de doelstellingen en ambities daadwerkelijk worden gerealiseerd.		Met stap 6 is de beoogde duurzaamheid prestatie onderbouwd en verantwoord. Het ontwerp voldoet aan de wensen van de opdrachtgever en stakeholders en wordt meegenomen in de contractvoorbereiding. Gevalideerd integraal projectontwerp De maatregelen selectie is gecontroleerd op integraliteit. Alle project doelen zijn haalbaar of als afwijkingen vastgelegd. Prestatie verklaring De opdrachtgever heeft via de onderbouwing van maatregelen en specificaties zekerheid dat de ambities gerealiseerd worden.

Bijlage 2 – ‘Regieteam’

Taken Regieteam

Het Regieteam heeft de volgende taken:

- Zorgdragen voor de benodigde financiën en zorgen voor een adequate verantwoording voor het uitvoeren ervan;
- Het vaststellen van het jaarlijkse activiteitenprogramma op basis van beschikbare budgetten, inclusief het opdrachtgeverschap richting CROW voor de projecten en alle activiteiten die daarbij horen;
- Behartigen van de belangen van DGWW2030 en de aangesloten partijen, onder meer door effectieve contacten te onderhouden met andere initiatieven op het gebied van het bevorderen van duurzaamheid in de sector;
- Signaleren en identificeren van ontwikkelingen die DGWW2030 raken of kunnen beïnvloeden en eventueel acties in gang zetten die hieruit voortkomen;
- Relatiemanagement met aangesloten partijen en derden voor zover hiervoor niet in één of meer projecten is voorzien;
- Ambassadeurschap – uitdragen van het doel en de functie van DGWW2030.

Samenstelling Regieteam

Het Regieteam bestaat uit maximaal 10 personen, die gezamenlijk een goede afspiegeling vormen van de deelnemers. Het regieteam bestaat uit 4 personen namens de overheidsopdrachtgevers, 4 namens de marktpartijen en 2 namens de kennisinstellingen. De groepen zorgen zelf voor de deelnemers, echter met in acht-neming van onderstaande profielschets.

Organisatie	Aantal vertegenwoordigers
Opdrachtgevers – Vertegenwoordiger gemeenten – Vertegenwoordiger provincies – Vertegenwoordiger waterschappen – Vertegenwoordiger Rijk	4
Marktpartijen – Vertegenwoordiger ‘droge’ aannemerij – Vertegenwoordiger ‘natte’ aannemerij – Vertegenwoordiger advies- en ingenieursbureaus – Vertegenwoordiger toeleveranciers	4
Kennisinstellingen – Vertegenwoordiger 1, bijv. TNO – Vertegenwoordiger 2, bijv. SKAO	2
	10

Het Regieteam kiest een voorzitter uit hun midden. Daarnaast kan er een boegbeeld aangesteld worden. Dit hoeft niet de voorzitter te zijn. Naast het leiden van het Regieteam fungeert de voorzitter ook als spreekbuis en draagt hij of zij DGWW2030 en de achterliggende doelen actief uit. Van de voorzitter wordt een tijdsinvestering gevraagd van gemiddeld 2 dagen per maand, waarvoor hij of zij niet wordt gecompenseerd, tenzij het Regieteam daarover anders besluit.

Van de overige Regieteamleden wordt een tijdsinvestering gevraagd van gemiddeld 1 dag per maand waarvoor zij niet worden gecompenseerd – tenzij het Regieteam daarover anders besluit.

Profiel leden van het Regieteam

Leden van het Regieteam zijn overwegend functionarissen met een strategische functie binnen de eigen organisatie die:

- het infraveld goed overzien en gewend zijn om op hoofdlijnen te sturen.
- In hun dagelijks werk een sterke verbinding hebben met de praktijk.
- In staat zijn de achterban te vertegenwoordigen en dus over de grenzen van de eigen organisatie heen te kijken.
- In de eigen organisatie en daarbuiten voldoende positie en daarmee invloed hebben in hun netwerk (kunnen iemand 'even bellen').
- bevlogen zijn en ambitie hebben om de doelstellingen van Duurzaam GWW daadwerkelijk te realiseren;
- Ongeveer één dag per maand vrij kunnen maken om de rol binnen het Regieteam voldoende intensief te kunnen invullen.

Bijlage 3 – Subdoelen en voorgestelde indicatoren

1. Verbreden gebruik Aanpak DGWW

Wat we willen: De Aanpak DGWW wordt vaker en door meer partijen in de sector toegepast.

Voorgestelde meetbare indicator: De Stichting Aanbestedingsinstituut Bouw & Infra meet jaarlijks bij welk deel van de openbare aanbestedingen 'duurzaamheid' een meetbare rol speelt. In 2019 lag dit percentage op 35%. Als dit percentage in 2024 stijgt naar 70% is dat een indicatie dat de Aanpak DGWW significant breder wordt toegepast. Met het Aanbestedingsinstituut wordt bekeken hoe ook duurzaamheid in het ontwerp en duurzaamheid bij onderhandse aanbestedingen een plek kunnen krijgen;

2. Integraler gebruik Aanpak DGWW

Wat we willen: De Aanpak DGWW wordt vaker integraal, dus vanaf beleid en vervolgens in de projecten van de vroege planfase tot aan de realisatiefase, toegepast.

Meetbare indicator: Als in 2024 bij 25% of meer van de projecten in de infra de Aanpak DGWW integraal wordt toegepast, dan is dat een indicatie dat de Aanpak DGWW significant vaker integraal wordt toegepast;

3. Effectief faciliteren van relevante beleidsontwikkelingen zoals KCI en SEB

Wat we willen: DGWW faciliteert de uitwisseling van kennis en informatie over de relevante beleidsontwikkelingen op het gebied van duurzame infra en de daaruit voortkomende ambities en maatregelen en de uitwerking daarvan in de praktijk, dus hoe deze ontwikkelingen naar concrete projecten vertaald worden.

Meetbare indicator: Nader te bepalen. Basis vormt SEB en de Uitvoeringsagenda Duurzame Infra, waarin afspraken worden gemaakt tussen Rijk en medeoverheden om te komen tot klimaatneutrale en circulaire infra (zie Uitgangspunten hieronder).

4. Versterking van de Netwerkfunctie

Wat we willen: Meer partijen treffen elkaar vaker bij netwerkactiviteiten van Duurzaam GWW en hebben daar meer baat bij.

Meetbare indicator: Als in 2024 het aantal deelnemers verdubbelt naar 200 (ten opzichte van de GD DGWW 2.0, 2020), dan is dat een indicatie dat de netwerkfunctie aantrekkelijker is geworden en we daarmee meer partijen bereiken.

5. Uniforme monitoring van de resultaten

Wat we willen: Er is één uniform monitoringsinstrument in de infrasector dominant, dat de prestaties van de sector op duurzaamheidsgebied eenduidig meet.

Meetbare indicator: Als in 2024 75% van de aangesloten overheidsopdrachtgevers consequent gebruikt maakt van één monitoringstool die hen door DGWW2030 is aangereikt, is dat een indicatie dat er een dominant, uniform monitoringsinstrument in de infra is gerealiseerd.

Uitgangspunten Uitvoeringsagenda Duurzame Infra

- Overheden brengen de opgave in beeld (nulmeting CO₂-impact en materiaalgebruik eigen infraprojecten) en monitoren de voortgang op de gemaakte afspraken.
- Overheden, markt en kennisinstituten werken mee aan de roadmaps, conform de opzet zoals deze is opgenomen in de Strategie KCI, voor die werkkterreinen/transitiepaden waarvoor ze het verschil kunnen maken.
- Overheden stemmen hun inkoopstrategieën af o.b.v. deze roadmaps.
- Overheden maken afspraken over aanbestedingscriteria en het opnemen van nul-emissie-eisen in aanbestedingen.
- Koplopers stellen hun kennis en ervaring in de transitiepaden beschikbaar (d.m.v. bijv. buyer groups) om zo sneller te leren en kosten te besparen in de uitvoering.
- Overheden onderzoeken het gebruik van een interne CO₂ prijs die voor de komende 4 jaar kan worden vastgesteld.

Bijlage 4 – Voorbeeld Inhoudsopgave Projectplan

1. Basisproject(en):
 - Loket DGWW (aanspreekpunt, informatiepunt);
 - Communicatie (website, nieuwsbrieven);
 - Organisatie (ondersteuning Regieteam).
2. Projecten Programmalijnen:
 1. Breder gebruik Aanpak DGWW
 - a. Digitale leergang Toepassen Instrumentarium DGWW;
 - b. Handreiking Toepassen DuboCalc in de gemeentelijke praktijk – voor Opdrachtgevers & Opdrachtnemers;
 - c. Best Practices van Duurzaam Aanbesteden met de Aanpak DGWW (i.s.m. PIANOo, Aanbestedingsinstituut, MKB Infra ...)
 - d. ...
 2. Integraler gebruik Aanpak DGWW
 - a. DGWW en de Omgevingswet (i.s.m. VNG, ...);
 - b. DGWW inpassen in Assetmanagement (i.s.m. CROW IAmPro community, ...);
 - c. ...
 3. Effectief faciliteren van de Rijksprogramma's KCI en SEB
 - a. Studiemiddag 'Wat betekent KCI en SEB voor de gemeentelijke praktijk';
 - b. Handreiking 'Invulling geven aan KCI en SEB met de Aanpak DGWW';
 - c. ...
 4. Versterking van de Netwerkfunctie;
 - a. Netwerkbijeenkomsten (thematisch, regionaal);
 - b. Kennissessies/webinars (i.s.m. CB'23, KCI, KBNL, VvW, ...);
 - c. Community of Practice (i.s.m. Stadswerk, Platform WoW, ...);
 - d. ...
 5. Uniforme monitoring
 - a. Ontwikkeling Uniforme Monitoringstool;
 - b. Voorlichting 'Effectief gebruik Uniforme Monitoringstool';
 - c. ...

Bijlage 5 – Contributie deelnemers

Jaarlijks zijn deelnemers aan DGWW2030 een contributie verschuldigd. Deze is grofweg gebaseerd op de jaarlijkse bijdrage aan de GD GWW 2.0, te weten (in Euro, ex. BTW):

- RWS (namens IenW): 15k
- ProRail: 10k
- Rijksvastgoedbedrijf (namens BZK): 5k
- Waterschappen: 2k
- Provincies: 2k
- Gemeentes (top 50): 3k
- Gemeentes (overig): 1k
- Marktpartijen (>250 FTe): 2k
- Marktpartijen (<250 FTe): 1k
- Brancheorganisaties en kennisinstellingen: 2,5k

Bijlage 6 – Voordelen en inspanningen partijen

1. Inspanningen en Voordelen voor alle partijen

1.1. Voor alle partijen geldt dat DGWW2030 het volgende te bieden heeft:

- Een eenduidig instrumentarium dat door de overheidsopdrachtgevers steeds gebruikt wordt (uniformiteit) en waaraan marktpartijen op ambitieuze wijze inhoud geven;
- Een constructief en sociaal veilig platform voor overheidsopdrachtgevers en marktpartijen om ervaringen uit te wisselen, ideeën te delen en te reflecteren op de praktijk, steeds met als doel te zoeken naar mogelijkheden om duurzaamheid in de GWW-sector verder te verbeteren. Ze worden daarbij ondersteund door brancheorganisaties en kennisinstellingen;
- Een brede, algemene gebruikersgroep op het gebied van duurzaamheid. De ervaring van de partijen in DGWW2030 vormt, in gebundelde vorm, input voor beheerders en ontwikkelaars van standaarden en instrumenten die binnen én buiten de scope van de Aanpak DGWW vallen. Dankzij de pluriforme samenstelling van de deelnemers aan DGWW2030 levert dit een beeld op waarbij het belang van duurzaamheid voorop staat, in plaats van de belangen van verschillende deelgroepen;
- Toegang tot het Loket DGWW, dat partijen met raad en daad bijstaat;
- Kosteloze deelname aan bijeenkomsten en webinars en kosteloze toegang tot alle relevante informatie van de DGWW-organisatie;
- De mogelijkheid om alle stappen van de Aanpak DGWW die doorlopen zijn in concrete projecten op een uniforme vast te leggen en inzicht te krijgen in het effect ervan (**standaard monitoring**).

1.2. Voor alle partijen geldt dat DGWW2030 het volgende vraagt:

- **Commitment** van alle partijen voor het gebruik van de Aanpak DGWW;
- **Actief meewerken aan de doorontwikkeling** en verbetering van de Aanpak DGWW door actieve input te leveren op basis van eigen, concrete ervaring en ideeën op het platform en in de gebruikersgroep;
- Een open en constructieve houding ten aanzien van ervaring en ideeën van anderen die de doorontwikkeling of verbetering van de Aanpak DGWW en het bijbehorende instrumentarium betreft;
- FACULTATIEF: monitoring toe te passen op alle GWW-activiteiten en de resultaten hiervan volledig openbaar te maken. DGWW2030 biedt de tools om dit laagdrempelig te kunnen uitvoeren.

2. Aanvullende Inspanningen en Voordelen voor Overheidsopdrachtgevers

2.1. Voor Overheidsopdrachtgevers geldt dat DGWW2030 aanvullend het volgende te bieden heeft:

- Decentrale overheidsopdrachtgevers die zich hebben aangesloten bij DGWW2030 worden door DGWW2030 actief geïnformeerd (d.m.v. kennissessies en bijeenkomsten) over het **implementeren van maatregelen voortkomend uit relevante beleidsontwikkelingen (zoals KCI en de Routekaart SEB)** op het gebied van duurzame infra;
- Instrumentarium en hulp om **duurzaamheid bij GWW-projecten robuust in de eigen organisatie te verankeren** – niet alleen bij de afdeling realisatie/projecten, maar ook bij beleid en beheer (assetmanagement).

2.2. Voor Overheidsopdrachtgevers geldt dat DGWW2030 het volgende vraagt:

- Een intrinsieke motivatie om GWW-projecten duurzaam uit te voeren, die onder meer blijkt uit feit dat de Aanpak DGWW bij alle aanbestedingen in de GWW tenminste deels wordt toegepast;
- Bereidheid om de Aanpak DGWW breed te (gaan) verankeren in de eigen organisatie;
- **Bestuurlijk commitment om de carbon footprint van de eigen organisatie structureel in kaart te brengen, bijvoorbeeld door te certificeren op de CO₂-prestatieladder trede 3 of hoger;**
- Transparantie over én stabiliteit in de wijze waarop duurzaamheid wordt uitgevraagd bij de aanbesteding van GWW-projecten, zodat de markt hierop kan voorsorteren;
- Blijvend inzetten op verdere verbetering van de duurzaamheidsresultaten;
- FACULTATIEF: Waar relevant bij hun inkoop te handelen conform de relevante richtlijnen van de toepasselijke Buyer Groups van PIANOo.

3. Aanvullende Inspanningen en Voordelen voor Marktpartijen

3.1. Voor Marktpartijen geldt dat DGWW2030 het volgende te bieden heeft:

- Toegang – via diverse kanalen – tot de wijze waarop de overheidsopdrachtgevers aangesloten bij DGWW van plan zijn duurzaamheid uit te vragen bij toekomstige projecten;
- Toegang – via diverse kanalen – tot de kennis en ervaring en de succesvolle instrumenten en aanpakken van zowel de aangesloten overheidsopdrachtgevers als andere aangesloten marktpartijen;
- **Rechtstreeks contact met aangesloten overheidsopdrachtgevers**, en daarmee met die opdrachtgevers die de Aanpak DGWW tenminste ten dele toepassen bij al hun projecten en daardoor:
 - Helder beeld van de richting waarin opdrachtgevers bewegen en hoe een marktpartij daar op verantwoorde manier aan kan bijdragen. Dit geeft richting aan investeringen in middelen en organisatie en bouwproductiewijzen.
 - Helderheid over de wijze waarop individuele opdrachtgevers hun beleid door vertalen naar projecten en vandaar uit naar realisatie.

3.2. Voor Marktpartijen geldt dat DGWW2030 het volgende vraagt:

- **Actief en aantoonbaar delen van succesvolle instrumenten** en aanpakken met alle andere deelnemers van DGWW via de tools en middelen die daartoe door DGWW2030 beschikbaar gesteld worden;
- Bereidheid om desgevraagd data aan te leveren die noodzakelijk is voor een effectieve monitoring op projectniveau;
- Bij het Loket DGWW2030 aan de bel te trekken wanneer duurzaamheid niet op een juiste of effectieve wijze wordt toegepast in projecten waarbij andere deelnemers van DGWW zijn betrokken.

4. Inspanningen en Voordelen voor Brancheorganisaties

4.1. Voor Brancheorganisaties geldt dat DGWW2030 het volgende te bieden heeft:

- Versterken van eigen de belangenbehartiging door actief deel te nemen aan de brede gebruikersgroep die DGWW2030 vormt;
- Versterken van de eigen brancheontwikkeling door projectvoorstellen aan te dragen voor de invulling van het jaarprogramma of door daar zelf of samen met andere (branche)organisaties aan bij te dragen;
- Versterken van de eigen positie jegens beheerders van instrumenten, zoals DuboCalc, de CO2 prestatie ladder, het Ambitieweb en de Omgevingswijzer.

4.2. Voor Brancheorganisaties geldt dat DGWW2030 het volgende vraagt:

- Actief onder de leden uitdragen van de Aanpak DGWW en van de voordelen om deel te nemen aan DGWW2030;
- Actief ondersteunen van de projecten en activiteiten die door de DGWW2030 organisatie worden uitgevoerd en daar aandacht aan schenken via daartoe geschikte communicatiekanalen richting de achterban.

Colofon

Manifest DGWW2030

Vastgesteld door de Stuurgroep van de Green Deal Duurzaam GWW in de vergadering van 30 juni 2021. Leden ten tijde van dit besluit:

Peter Blanken (Voorzitter)	(provincie Gelderland)
Sanne Hillegers	(waterschap Scheldestromen)
Peter Fraanje	(TNO)
Berry Krouwel	(Dylniq)
Philip van Nieuwenhuizen	(MKB Infra)
Remko Lelieveld	(RWS)
Henk Groenendijk	(gemeente Rotterdam)
Rob Schnepper	(gemeente Rotterdam)
Maarten Loeffen	(Stadswerk)
Esther Heijink	(Arcadis)
Corné van Overveld	(Landschapspartners)
Joep Rats	(Bouwend Nederland)
Andrea Vollebregt	(Vereniging van Waterbouwers)

[contact](#)

DGWW2030
p/a CROW
Horaplantsoen 18
6717 LT Ede

[e-mail](#)

info@duurzaamgww.nl

[website](#)

www.duurzaamgww.nl

